

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
Behandelaar: D. Bol
Telefoonnummer: 0342495269

Voorstelnr. 4459
Barneveld, 9 december 2025
Portefeuillehouder: B. Wijnne

Onderwerp: Zienswijze Ontwerp Nota Ruimte Gemeente Barneveld

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de concept zienswijze op de Ontwerp Nota Ruimte (bijlage 1).
2. De concept zienswijze na instemming toe te zenden aan het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.
3. Dit collegebesluit via Rubriek B ter kennisname aan te bieden aan de raad.

1. Inleiding

Nederland staat voor grote ruimtelijke opgaven op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid, energie, defensie, economie, landbouw en natuur. Vanwege de schaarse ruimte vergt dit samenhangende en integrale keuzes. Het Rijk neemt hierin de regie zodat we ook in de toekomst in een prettig land kunnen leven. Daarom heeft het kabinet de Ontwerp Nota Ruimte opgesteld, met daarin nationale ruimtelijke keuzes en richtingen voor Nederland op de korte en lange termijn. Het is mogelijk om tot en met 15 december 2025 een zienswijze in te dienen op de nota, het milieueffectrapport (planMER) en de passende beoordeling.

We onderschrijven de noodzaak voor een nationale integrale ruimtelijke visie. De afgelopen weken heeft de gemeente Barneveld actief bijgedragen aan het opstellen van de zienswijze vanuit de regio Foodvalley op de Ontwerp Nota Ruimte. Daarnaast is er afstemming geweest over de zienswijzen vanuit de Metropoolregio Utrecht (MRU), de provincies Utrecht en Gelderland en het GEUS-gebied. Er zijn een aantal onderwerpen waar we als gemeente extra aandacht voor willen vragen bij het Rijk. Deze onderwerpen staan benoemd in deze lokale concept zienswijze die nu voor ligt. De concept zienswijze is bijgevoegd als bijlage 1.

2. Beoogd effect

Met het versturen van een lokale zienswijze op de Ontwerp Nota Ruimte brengen we een aantal belangrijke onderwerpen in het besluitvormingsproces voor de nationale ruimtelijke visie van het Rijk. Tegelijkertijd positioneren wij ons als gemeente met forse opgaven en ambities en vragen wij actief het gesprek aan met het Rijk om de opgaven en doelen beter op elkaar af te stemmen.

3. Argumenten

1.1 De concept zienswijze benoemt onderwerpen die onvoldoende worden meegenomen in de Ontwerp Nota Ruimte

In de concept zienswijze gaan wij in op een aantal onderwerpen die nu onvoldoende zijn meegenomen in de Ontwerp Nota Ruimte. We roepen het Rijk op om deze onderwerpen mee te nemen in het besluitvormingsproces. We geven in de concept zienswijze aanvullingen mee op drie hoofdonderwerpen:

1. Schaa sprong in verstedelijking: forse ruimtelijke opgaven en ambities en behoefte aan uitvoeringsstrategie

De gemeente Barneveld staat voor een grote schaa sprong in verstedelijking met een woningbouwopgave van circa 8.000 woningen tot 2040. In ons gebied komen meerdere nationale opgaven samen, denk daarbij aan woningbouw, transitie van het landelijk gebied, natuurherstel, water en bodem sturend, ruimte voor Defensie, stikstofproblematiek en netcongestie. In de Ontwerp Nota Ruimte komt deze samenloop van de opgaven en de strategische positie van Barneveld op deze thema's onvoldoende tot uiting. We verzoeken het Rijk om expliciet als regiokern te worden erkend binnen zowel de Regio Foodvalley als de Metropoolregio Utrecht en te voorzien in de benodigde randvoorwaarden om onze groei en positie op een goede manier te kunnen accommoderen. Daarnaast roepen we op tot financieel instrumentarium voor de reallocatie van belemmerende functies (bijvoorbeeld de

veevoederbedrijven) bij strategische locaties en vragen we om duidelijke gebiedsgerichte handvatten voor de toepassing van het principe 'water en bodem sturend'.

2. Transitie van ons landelijk gebied: een gebiedsgerichte aanpak en aandacht voor uitvoerbaarheid

Barneveld is een belangrijke en grote agrarische gemeente binnen het agrofoodcluster van Foodvalley. De gemeente ondersteunt de inzet op duurzame landbouw, natuurherstel en waterkwaliteit, maar benadrukt dat er ook ruimte en voldoende aandacht moet zijn voor innovatie en doorontwikkeling van de agrarische sector. Hiervoor is een realistische, gebiedsgerichte uitvoeringsstrategie nodig, met aandacht voor kennisontwikkeling, emissie reducerende innovaties, extensivering en functiemenging.

3. Defensie: noodzaak van volledige informatie en een integrale botsproef

We vragen expliciet aandacht voor het Defensiedossier. De Ontwerp Nota Ruimte geeft nu een onvolledig beeld van de toekomstige ruimtebehoefte van Defensie in en rond de gemeente Barneveld. Er ontbreekt een integrale afweging met andere ruimteclaims zoals natuurontwikkeling, woningbouw, mobiliteit en bedrijvigheid. Barneveld verzoekt daarom om volledige en actuele informatie, een integrale botsproef van de opgaven en een landelijke spreidingsstrategie voor Defensieactiviteiten.

1.2 De concept-zienswijze is afgestemd met mede-overheden

De inhoud van deze concept zienswijze is afgestemd en/of ingebracht in het traject voor het opstellen van een zienswijze van de provincie Gelderland, de regio's Foodvalley en de MRU en het GEUS-gebied. Aangezien de betreffende onderwerpen op een bovengemeentelijk niveau spelen, is het krachtiger om gezamenlijk eenzelfde geluid te laten horen en geen tegenstrijdigheden in de zienswijzen te hebben. Wel heeft een ieder een eigen zienswijze, op hun eigen schaalniveau en met eigen aandachtspunten.

3.1 Dit collegebesluit wordt actief naar de raad verzonden

De onderwerpen in de concept zienswijze zijn beleidsmatig en in lijn met vastgesteld beleid of koers. Echter krijgen de ruimtelijke opgaven in en rond de gemeente Barneveld aandacht op Rijksniveau. Met het actief doorsturen van dit collegebesluit is de raad op de hoogte van onze inbreng op de Nota Ruimte.

4. Kanttekeningen

1.1 indiening van een zienswijze leidt niet automatisch tot aanpassingen in de definitieve Nota Ruimte.

Met het indienen van een zienswijze worden de onderwerpen ingebracht en afgewogen in het besluitvormingsproces. Het Rijk besluit uiteindelijk over de definitieve Nota Ruimte. In de Nota Beantwoording Zienswijzen zal een beargumenteerd overzicht worden gegeven wat er met de opmerkingen is gedaan.

5. Financiën

N.v.t.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

De zienswijze is afgestemd met regionale en provinciale partners. Daarnaast hebben we als gemeente Barneveld ook een actieve bijdrage geleverd aan de totstandkoming van verschillende zienswijzen vanuit de partners.

b) Communicatie

Na instemming door het college zal de zienswijze worden gedeeld met de gemeenteraad. Na indiening van de zienswijze ontvangt het college op enig moment een reactie van het Ministerie van VRO met de beantwoording van de ingediende zienswijze.

7. Vervolgstap

Na instemming zal de lokale concept zienswijze worden verstuurd aan het Rijk. De zienswijze zal daarmee onderdeel worden van het formele besluitvormingsproces van de Nota Ruimte. Het ministerie van VRO zal de zienswijze beantwoorden. Beoogde vaststelling van de Nota Ruimte is in de loop van 2026.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Concept zienswijze Ontwerp Nota Ruimte Gemeente Barneveld

Raadhuisplein 2
Postbus 63
3770 AB Barneveld
Telefoon 14 0342
Internet www.barneveld.nl
Whatsapp 0342495902

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
t.a.v. DG Ruimtelijke Ordening
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum:
11 december 2025

Geachte Minister Keijzer,

Organisatieonderdeel:
Team Beleid Leefomgeving

Behandeld door:
D. Bol

Telefoonnummer:
0342495269

Onderwerp:
**Zienswijze Ontwerp Nota
Ruimte**

Met veel interesse en waardering hebben we kennisgenomen van de Ontwerp Nota Ruimte 2050. Nederland staat voor grote ruimtelijke opgaven op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid, bedrijvigheid, energie, defensie, landbouw en natuur die vragen om samenhangende en integrale keuzes. De gemeente Barneveld herkent deze opgaven en onderschrijft de noodzaak voor een integrale nationale ruimtelijke visie. Vanuit onze lokale opgaven, kansen en verantwoordelijkheden brengt de gemeente Barneveld graag haar zienswijze naar voren op de Ontwerp Nota Ruimte.

Waardering voor langetermijnvisie en inzet van landelijke regie

Als gemeente Barneveld vinden we het allereerst positief dat het Rijk, gezien de grote en complexe landelijke opgaven, werkt aan een lange termijnvisie en regie pakt op de ruimtelijke ontwikkeling van ons land. Graag maakt de gemeente Barneveld gebruik van de mogelijkheid om het gesprek met het Rijk en medeoverheden te voeren om de opgaven en doelen beter op elkaar af te stemmen. De opgaven en ontwikkelingen in de gemeente Barneveld hebben ook nationale relevantie. We maken daarom van de gelegenheid gebruik om het Rijk een aantal verbeterpunten en aanvullingen mee te geven voor de Ontwerp Nota ruimte. Daarnaast verwijzen we ook graag naar de andere ingediende zienswijzen van de Regio Foodvalley, de Metropoolregio Utrecht en het GEUS-gebied.

In de kern betreft onze zienswijze de volgende onderwerpen:

1. Schaalsprong in verstedelijking: forse ruimtelijke opgaven en ambities en behoefte aan uitvoeringsstrategie
2. Transitie van ons landelijk gebied: een gebiedsgerichte aanpak en aandacht voor uitvoerbaarheid
3. Defensie: noodzaak van volledige informatie en aandacht voor integraliteit van opgaven

Hieronder zullen we nader ingaan op deze thema's.

1. Schaalsprong in verstedelijking: forse ruimtelijke opgaven en ambities en behoefte aan uitvoeringsstrategie

De gemeente Barneveld heeft een forse woningbouwambitie en behoort tot de snelgroeiende kernen van Regio Foodvalley. De behoefte aan woningen is groot en structureel. De huidige woningbouwopgave van ca. 8.000 woningen tot 2040 wordt breed gedragen en is noodzakelijk om in de regionale en lokale vraag te voorzien. We constateren dat in de gemeente Barneveld, als onderdeel van de regio's Foodvalley en de Metropoolregio Utrecht, grote landelijke opgaven in extreme mate samen komen. Denk bijvoorbeeld aan onze forse woningbouwopgave, de transitie van ons landelijk gebied, natuurherstel, het toenemende belang van

water en bodem, ruimte voor Defensie en de uitdagingen die het stikstofsloot en netcongestie met zich meebrengen.

Indeling VISTA- strategie

Wij constateren dat in de Ontwerp Nota Ruimte het samen komen van al deze uitdagingen en onze ambities onvoldoende naar voren komen. Dit is met name zichtbaar op pagina 189 waarin de regio indeling van de VISTA-strategie kenbaar wordt gemaakt. Op de kaart staat een indeling van regio's met een strategie voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling via 'Versterken', 'Initiëren', 'Stimuleren', 'Transformeren' of 'Accommoderen' (VISTA). In het kaartmateriaal komt Barneveld onvoldoende naar voren als sterk groeiende regiokern binnen de regio Foodvalley (met als strategie 'Stimuleren'). Daarnaast valt Barneveld ook onder de Metropoolregio Utrecht (MRU) (met als strategie 'Accommoderen'). Verzocht wordt om Barneveld gezien de hoge dynamiek en strategische positie op verschillende thema's zoals mobiliteit, bedrijvigheid én haar positie in het kennis- en innovatiecluster rond voedsel en landbouw, binnen beide regio's op te nemen (net als andere gebieden met overlappende regio's). Het is van belang dat de randvoorwaarden om de schaalsprong én het behoud van eigen identiteit te accommoderen, geborgd wordt.

Pagina 2 van 5

Reallocatie van functies nabij strategische (woningbouw)locaties

Om onze ambities te kunnen verwezenlijken ten aanzien van de woningbouwopgave en het versterken van de leefbaarheid zijn we aan de slag met zowel uitbreidingslocaties als inbreidingslocaties. De Ontwerp Nota Ruimte vraagt onder andere om te bouwen nabij strategische OV-knooppunten. Dit is ook in lijn met onze vastgestelde Omgevingsvisie Barneveld 2040. Dit zal ook betekenen dat er reallocatie van bestaande belemmerende functies nabij deze strategische locaties moet plaatsvinden. Binnen de regio Foodvalley is hier ook aandacht voor in de vorm van een lopend onderzoek op het gebied van reallocatie van veevoederbedrijven op strategische binnenstedelijke locaties. Uitplaatsing van deze bedrijven naar andere locaties (binnen de gemeente of regio) zijn vaak zeer complex en kostbaar. Zonder bijbehorend financieel instrumentarium om deze ruimtelijke processen te financieren stagneert de binnenstedelijke woningbouwopgave.

Principe van Water en bodem sturend

Wij constateren dat de toepassing van het principe "water en bodem sturend" in de Ontwerp Nota Ruimte tot knelpunten kan leiden voor het kunnen realiseren van voldoende en toekomstbestendige woningbouwlocaties. Veel verstedelijkingslocaties binnen de gemeente Barneveld liggen in gebieden met hoge zandgronden en beekdalen. De ontwerpnota schetst echter nog onvoldoende hoe hiermee gebiedsgericht wordt omgegaan, welke consequenties dit heeft voor ruimteclaims voor wonen, werken en bereikbaarheid en hoe het samengaat met de opgaven op het gebied van natuur en de transitie van het landelijk gebied. Gezien de NOVEX-afspraken met het Rijk gaat de gemeente Barneveld ervanuit dat het principe 'van water en bodem sturend' niet tot problemen gaat leiden ten aanzien van de verstedelijkingsdoelstellingen zoals opgenomen in de afspraken en onze Omgevingsvisie Barneveld 2040.

Wij verzoeken:

- Barneveld expliciet te duiden als **Regiokern** binnen de Regio Foodvalley en de donker gele vlek te vergroten richting de noordkant van de Foodvalley.

- Barneveld expliciet te duiden als **Regiokern** binnen de Regio Metropoolregio Utrecht (MRU). Barneveld is onderdeel van deze regio en verzocht wordt om Barneveld op te nemen in de licht blauwe vlek van de MRU.
- Te voorzien in financieel instrumentarium om reallocatie van (veevoeder)bedrijven nabij strategische (woningbouwlocaties) te realiseren.
- Te voorzien in gebiedsgerichte handreikingen ten aanzien van het principe water en bodem sturend en inzichtelijk te maken welke gevolgen dit heeft voor de ruimteclaims, zodat lokale en regionale plannen uitvoerbaar blijven.

2. Transitie van ons landelijk gebied: een gebiedsgerichte aanpak en aandacht voor uitvoerbaarheid

Barneveld is een grote en belangrijke agrarische gemeente en onderdeel van het grotere agrofoodcluster van de regio Foodvalley. In de zienswijze van de regio Foodvalley zijn wij uitgebreid ingegaan op dit onderdeel en dit ondersteunen wij van harte. Wij waarderen dat de Ontwerp Nota Ruimte inzet op duurzame landbouw, natuurherstel en waterkwaliteit. Dat sluit nauw aan op onze eigen koers voor het landelijk gebied en de agrarische sector. We willen benadrukken dat de gemeente Barneveld toekomst ziet voor de agrarische sector. Dit geldt ook voor de intensievere vormen van de landbouw. We pleiten voor het behoud van goede landbouwgrond en we werken regionaal aan randvoorwaarden waarbinnen agrarische bedrijven zich kunnen door ontwikkelen. De doorontwikkeling en innovatie van onze agrarische sector is van groot belang in het kader van voedselzekerheid en duurzame voedselproductie. We vragen hiervoor speciaal aandacht voor een gebiedsgerichte aanpak welke voorziet in een duidelijke en realistische uitvoeringsstrategie welke past bij het gebied en de integraliteit zoekt met andere ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken binnen onze gemeente en regio.

Wij verzoeken:

- Ruimte te bieden voor een gebiedsgerichte uitvoeringsstrategie passend bij het gebied waarbij lokale en regionale opgaven integraal worden afgewogen en keuzes worden gemaakt;
- Ruimte te bieden voor emissie reducerende innovaties, extensivering en functiemenging binnen redelijke randvoorwaarden;
- Aansluiting te zoeken bij de kennisinfrastructuur van de WUR en regio Foodvalley.

3. Defensie: noodzaak van volledige informatie aandacht voor integraliteit van opgaven

De gemeente Barneveld onderkent het nationale belang van Defensie en participeert in het provinciale Defensiedossier. We hebben als gemeente Barneveld een bestuurlijk voornemen gesloten met het Ministerie van Defensie, Provincie Gelderland en de gemeenten Ermelo en Apeldoorn waarin we samen kijken hoe we de groei van Defensie op de Veluwe kunnen faciliteren, waarbij we aandacht hebben voor de ruimtebehoefte van Defensie in relatie tot de vele andere opgaven in onze regio. Denk daarbij aan de opgaven op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid, energie en natuur. Tegelijkertijd constateren wij dat de Ontwerp Nota Ruimte op het thema Defensie nog onvoldoende realistisch en integraal is uitgewerkt. De kaart in de Ontwerp Nota Ruimte op pagina 262 geeft

slechts een beperkt beeld van de daadwerkelijke ruimtebehoefte van Defensie richting 2050. Belangrijke ontwikkelingen in en rond onze regio ontbreken, zoals:

- de vestiging van de marinierskazerne Nieuw-Milligen,
- de intensivering van Defensielocaties zoals Stroe en Ermelo,
- uitbreidingen op oefenterreinen zoals ASK 't Harde en ISK Harskamp.

Dit leidt tot een onvolledig ruimtelijk toekomstbeeld en belemmert een correcte afweging met andere ruimteclaims.

De Ontwerp Nota Ruimte toont in paragraaf 10.8 wat Defensie voornemens is, maar er heeft geen integrale afweging plaatsgevonden met:

- Natura 2000-herstel;
- stikstofopgaven en de transitie van het landelijk gebied;
- regionale woningbouwopgaven;
- en de VISTA-strategie waarin deze regio wordt gepositioneerd als 'Stimuleren' en 'Accommoderen'.

Pagina 4 van 5

In de huidige vorm is niet inzichtelijk hoe deze concurrerende ruimteclaims op en rond de Veluwe tot elkaar zijn gebracht. De stapeling van opgaven kan niet zonder meer in hetzelfde gebied worden gerealiseerd.

Wij verzoeken:

- Aandacht te hebben voor de ruimtebehoefte van Defensie in relatie tot de vele andere opgaven in onze regio zoals woningbouw, bereikbaarheid, energie en natuur;
- De kaart met ruimteclaims van Defensie volledig en actueel te maken;
- Een strategie op te stellen voor spreiding van Defensieactiviteiten over het land. Intensivering in Stroe is alleen mogelijk met verplaatsing of spreiding van activiteiten, die niet direct gebonden zijn aan ons gebied, naar elders;
- Duidelijker te maken hoe Defensie-opgaven passen binnen het NOVEX-arrangement en het provinciale Defensiedossier.

Slot en vervolg

Wij vertrouwen erop dat onze zienswijze een bijdrage levert aan de Nota Ruimte en daarmee aan de ruimtelijke nationale koers tot 2050. Met deze zienswijze geven wij onze wens aan voor versterking van onze positionering binnen de regio's én aandacht voor de uitvoerbaarheid van de landelijke én lokale opgaven. We gaan graag het gesprek aan over de opgaven die in onze gemeente spelen en over de verdere uitwerking van de Nota Ruimte.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

W. Wieringa
secretaris

J. van der Tak
burgemeester

